

Περίοδος Β' - Έτος 8ον - Ἀριθ. φύλλου 93

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1978

● Γραφεία: Λυκούργου 10, 4ος όροφ. — Τηλ. 32.42.110 — Τ. 111

ΣΑΡΜΑΝΙΩΤΙΚΑ

Νὰ δοῦμε δηλαδή ἂν στὴ Σαμαρίνα προχώρησε κανένα ἀπὸ τὰ θέματα πού τὴν ἀπασχολοῦν ἔντονα ἢ ἂν γενικά στὰ ζητήματα πού καταπιεστήσαν οἱ διάφοροι Σύνδεσμοι παρουσιάστηκε κάποια πρόοδος ἢ ὄχι.

Τὸ 1977 γιὰ τὴ Σαμαρίνα ὑπῆρξε γόνιμο μόνο ἀπὸ μιὰ πλευρὰ πὺλ θύμω ἔχει πολὺ μεγάλη σημασία. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ χρόνο ἀ-
λαλκωθῆναι ἡ κατασκευὴ τοῦ δρόμου Γρεβενῶν — Σαμαρίνας
ποὺ ἀποτελεῖ τὸ Α καὶ Ω τῆς ἐξέλιξης τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας.
Ίσως πολλοὶ δὲν συνειδητοποίῃσαν ἀκόμη τὴ σημαντικότητα τοῦ
ἔργου αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἡ ἔλλειψη τοῦ δρόμου ἀπασχολοῦσε ὅ-
λους τοὺς Σαμαριναίους ἐπὶ πολλὰ χρόνια καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τότε
ποὺ δυστυχῶς ἡ συγκοινωνία δὲν μπορούσε νὰ ἐξυπηρετηθῇ ἀπὸ
τοὺς γραφικοὺς κυρατζῆδες ποὺ πλέον δὲν ὑπάρχουν. Ἐπρεπε λοι-
πὸν νὰ ὑπάρχει κατὰ τοὺς αὐτοκίνητόδρομος ποὺ νὰ ἐξυπηρετεῖ στοι-
κιδωδῶς, ἔστω, τὴν νέα κατάσταση.

Τη νήν ολοκληρώσει αυτός του δρόμου χρειάστηκε να περάσουν περίπου δυό δεκαετίες. Το κράτος κάθε χρόνο «πετούσε» μερικά εκατομμύρια και ποτέ δεν γύριζε πίσω να δει τί απέγιναν τα έργα αυτά που ξμοιαζαν σαν μπαλόνια. Έτσι ο χειμώνας κατέσπεσε ό,τι γινόταν το καλοκαίρι.

Ελπίζουμε ότι τώρα που κατασκευάστηκαν τα απαραίτητα τεχνικά έργα ο νέος δρόμος θα αντέξει στις συνέπειες της βαρυχειμωνιάς. Θεωρούμε χρέος μας να ευχαριστήσουμε τον Νομάρχη Γρεβενών κ. Αβραμίδη που υλοποίησε τον πόθο όλων των Σαμαρινικών δίδοντας όσες πιστώσεις χρειάστηκαν για την ολοκλήρωση του δρόμου αυτού.

Μένουν όμως δυό εκκρεμότητες. Ή μιὰ ἀφορὰ στὴ γέφυρα ποὺ ὁ ἴδιος δ. κ. Νομάρχης ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ διαθέσει τὴν ἀπαραίτητη πίστωση γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς καὶ ἡ δευτέρη καὶ σημαντικώτερη ἀφορὰ στὴν ἀσφαλτοστρωση τοῦ δρόμου ποὺ προαναφέραμε. Σὲ πολλοὺς ἡ σκέψη γιὰ ἓναν ἀσφαλτοστρωμένο δρόμο στὴ Σαμαρίνα μοιάζει ἀκόμα γιὰ οὐτοπία. Χωρὶς ἄλλο όμως, τὸ ἔργο αὐτὸ γιὰ νὰ ολοκληρωθεῖ πρέπει να σιωθεῖ μὲ ἀσφαλτοὺ ἀλλιῶς ἡ ἐτήσια συντήρησή του θὰ ἀποτελεῖ οἰκονομικὸ πρόβλημα.

«Ύστερα, και η γενικότερη σκοπιμότητα που ανάγεται στην ανάπτυξη της περιοχής αυτής του Νομού Τρεβενών και που θα βοηθήσει σημαντικά στη πληθυσμιακή συγκρότηση και οικονομική ανάπτυξη όλων των χωριών που θα εξυπηρετούνται από τη νέα οδική αρτηρία που σήμερα καθημερινά φθίνουν από έλλειψη βασι-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη 2η σελίδα

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Σαμαρίνας Ζ. Νίκζας εὐχεται σὲ ὅλους τοὺς Σαμαριναίους ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ καθὼς καὶ στὶς διοικήσεις τῶν Συνδέσμων Σαμαριναίων Καλὰ Χριστούγεννα καὶ εὐτυχισμένους ὁ καινούργιος Χρόνος 1978 μὲ Ἐνότητα καὶ Δημιουργία γιὰ τὸ καλὸ τῆς Σαμαρίνας.

★

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Συνδέσμου Σαμαρινά-
ων τῆς Λάρισας «Ἡ Ἁγία Παρασκευή» εὐχεται στὰ μέλη
καὶ τοὺς φίλους τοῦ Συνδέσμου Χρόνια Πολλὰ καὶ εὐτυχι-
σμένο τὸν Καινούργιο Χρόνο.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον τοῦ φιλοπροοδευτικοῦ καὶ Ἑξωραϊστικοῦ Συλλόγου «Νεομάρτυς Δημήτριος» εὐχεται στὰ μέλη του καὶ ὅλους τοὺς Σαμαριναίους Χρόνια Πολλὰ καὶ εὐτυχισμένα καὶ χαρούμενο τὸν Καινούργιο Χρόνον.

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου Σαμαριναίων τῆς Ἀθήνας εὐ-
χεται σὲ ὅλους τοὺς Σαμαριναίους δραστήριο καὶ δημι-
ουργικὸ τὸν Καινούργιον Χρόνον.

★

Μιλήσαμε στο προηγούμενο ση-
μείωμα για τη Μεγάλη Παναγιά.
"Ας συνεχίσουμε σήμερα για τη
Μικρή Παναγιά, δηλαδή για την
ἐκκλησία της Γέννησης της Θεο-
τόκου, τὸν "Αγιο Ἀθανάσιο καὶ
τὸν Προφήτη Ἠλία. Οἱ τέσσερες
παλιές ἐκκλησίες της Σαμαρίνας
βρίσκονται" στις παρυφές τοῦ χω-
ριοῦ, σὲ θέσεις ποὺ ἀντιστοιχοῦν
περίπου μὲ τὰ τέσσερα σημεῖα
τοῦ ὁρίζοντα. Νὰ διακρίνουμε ἐ-
δῶ συνειδητὴ ἐνέργεια μὲ ὀπτο-
πικὸ καὶ προστατευτικὸ χαρακτή-
ρα; Κάτι ἂν μπορούσαν νὰ μᾶς
ἐξάξουν σχετικὰ τὰ "ὑψώμενα"
δέντρα. Ὅπως περιγράφει ὁ κ.
Γ. Ν. Αἰκατερινίδης, σὲ δέντρα
ποὺ βρίσκονταν στὶς τέσσερες ἁ-
κριες μερικῶν χωριῶν ἄνοιγαν μι-
κρές τρύπες καὶ τοποθετοῦσαν
μέσα τους ἀντίδωρο, «ὑψωμα»

για να κρατιέται τὸ κακὸ ἔξω ἀπὸ τὰ χωριά. Ἄλλοι ἀρμολογῶντες ὡς ἐξετάσουν τὸ θέμα. Ἐμεῖς θὰ περιορισθοῦμε στὴν τέχνη τοῦ χωριοῦ πού, ἀπὸ ἰδιοσυγκρασία καὶ προεργασία, μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο.

Ἡ Μικρὴ Παναγιά πρωτοχτίσθηκε στὰ 1799 μὲ ἔξοδα τοῦ σαμαρινιώτη Γεργογιάννη, μὰ ὕστε-

ρα από μερικά χρόνια γκρεμίστηκε από καβίζηση του εδάφους. Η πρώτη έκκλησιά, καθώς μας πληροφορεί, άναμεσα σε πολλά άλλα, λίθινη έπιγραφή, έγινε «ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΒΟΥΤΟΣ ΓΑΒΡΗΛ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΟΤΑΟΥ ΚΕ ΘΕΟΠΡΟΒΛΙΤΟΥ ΤΙΣ ΑΓΙΟΥΤΗΣ ΙΜΟΝ ΜΙΤΡΟΠΟΛΕΟΣ Ο ΓΡΕΒΕΝΟΝ». Ξαναχτίσθηκε από 1865 με τὰ ίδια περίπου οικοδομικά υλικά με όχι πάντα στην άκρική τους θέση. Καινούργια μακροσκελής έπιγραφή γράφει πώς «Η ΜΕΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟΣ ΟΥΤΟΣ ΠΟΛΕΩΣ ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΥΘΙΣ ΠΕΡΙΚΑΛΗΣ ΕΙΣ ΚΟΣΜΟΝ ΑΝΕΚΤΙΣΘΗ» από τόν μάστορα Γιάννη και με έπιμέλεια του "Έξάρχου Ζήση από τή γενιά Χατζήμικου. Χαρακτηριστική είναι ή σκαλιστή προτροπή: «ΓΕΡΟΝΤΕΣ ΕΛΘΕΤΕ, ΑΝΔΡΕΣ

ΤΕ ΝΕΟΙ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΔΡΑΜΕΤΕ,
ΕΔΩ Ω ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟ-
ΣΚΥΝΗΣΑΤΕ ΘΕΩ ΤΩ ΟΥΡΑΝΩ-
ΝΕ ΦΟΒΩ ΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙ-
ΑΣ». Ἡ ἐκκλησία εἶναι εὐρύχωρη
τρίκλιτη βασιλική καὶ φιλοξενεῖ
ὥρατο ξυλόγλυπτο τέμπλο σκαλι-
σμένο πιθανότατα ἀπὸ τοὺς τα-
γιδόρους ποὺ ἔκαναν καὶ τὸ τέμ-
πλο τῆς Μεγάλης Παναγίας.

Βαρύτερη και πιο σκυθρωπή ἑξωτερικά εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Τὸ τέμπλο της ὅμως, μετὰ τίς χαρακτηριστικές σὰν σμαρινιώτικα τέμπλα ἀχιβάδες, εἶναι δουλεμένο μὲ μιὰ κάπως ἐξεζητημένη ἐπιμέλεια καὶ χάρη. Κι ἂν ἀκόμα ὑποθέσουμε πῶς ἔγινε ἀπὸ τοὺς τεχνίτες τῶν δύο ἄλλων τέμπλων – πολλὰ στοιχεῖα συνηγοροῦν – ἐδῶ εἶναι φανερὴ ἡ προσπάθειά τους νὰ κάνουν ἐπίδειξη δεξιότητάς. Ἡ πρόθεσις ἔκρινε τὸ ἀποτέλεσμα.

Κάτω από δεσποτική εικόνα των Τριών Ἱεραρχῶν ὑπάρχει μιὰ ἐνδιαφέρουσα ἐπιγραφή ποὺ τὴ μεταφέρω ἐδῶ με πεζὰ γράμματα γιὰ νὰ μὴ δυσκολευθεῖ ὁ ἀναγνώστης: «Ἐν ἔτη 1793 ἐστορίθησαν εἰκόνες δὴ ἐξόδου τῶν χρυσιανῶν τῆς πολιτείας ταύτης. Τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐγέννη ἀκρίβια μεγάλη σὲ ὅλα τὰ μέρη, Μορέα Ἀρβανητιὰ Λάρισα Τρίκαλα. Τὸ φόρτομα στὴ Λάρισα πάσης γρόσια 40, στὰ Τρίκαλα γρόσια 50, Ἀνασελητζα Γρεβερό τὰ ὅμματα ἦχεν, παρέξ τῆς Βουλγαρίας τὸ μέρος τὸ λεγόμενον Σάπη κὲ Σκόπια. Κουβαλοῦσαν τὸ καρ(α) θάνασι σὺν τῇ μέλῳσι καὶ ἐπροφθὰ σθηκεν ὁ τουνιάς καὶ γράφομεν τὸ μεταγενεστὲ διὰ ἐνθύμηση». Μόλις οἱ ἄνθρωποι πᾶνε νὰ ἐξιστορήσουν τοὺς καμηλοὺς καὶ τὰ πάθη τοὺς ἔσχον ὑν τὴν καθαρεύουσα. Ἡ πληροφορία γιὰ τὴν ἀκρίβεια τοῦ 1793 σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ πληθὸς ἄλλων πηγῶν. Στὸ τέμπλο, π.χ., τῆς Ἀγίας Μαρίας Κ'ισοῦ (Πήλιο) διαβάζουμε πῶς «εἰς τοὺς 1793 ἐγέννη μεγαλοτάτῃ ἀκρίβεια ὅπου ἐπολίθη τὸ σιτὰρι πρὸς 8 γρόσια τὸ κόσκινο». Ὁρ γιάζε ἡ μαύρη ἀγορὰ σὲ τέτοιες συνθήκες. «Ἐμμετρῇ περιγραφῇ μιᾶς, προγενέστερης κατὰ εἴκοσι χρόνια, «ἀκρίβειας» διαβάζουμε σὲ μνηεῖο τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων στὸ χωριὸ Κωφὸς τῆς Γούρας. Μεταφέρω ἐ-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴν 2ῃ σελίδῃ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Σαρα-
ριναίων της Αθήνας αποφάσισε
να κόψει τη βασιλόπιτα στις 22
Ιανουαρίου στις 6 το απόγευμα
στο ξενοδοχείο «OLYMPIC PAL-
LAS». Θα παρατεθεί τσάι. Κατά
τη διάρκεια της εκδήλωσης θα
γίνει σύντομος απολογισμός των
μέχρι τώρα ενεργειών του Δ.Σ.
και θα ανακοινωθούν τα πρόγραμ-
μα για τον καινούργιο χρόνο.

